

ב מ ע ר כ ה

לקראת תמרונים

חזק יותר על גופי ה"טכניקה" והטקטיקה השימושית של עמידת חיל-הרגלים בפניו; מבצעים בתנאי מלחמה גיידת בשטחים פתוחים² ובחבלים מדבריים-למחצה; התמחות יסודית יותר באורח הקרבות אשר אותו מצריכים אזורי-ההר; שיתוף הכוחות קרקע-אוויר; ועל הכל — התנסות במעבר הגמיש מצורת-לחימה אחת לשניה, ושילובן, כדרישות המצב; אלה הם אחדים מרשימת ראשי-פרקים לתמרונים 1952 — תשי"ב.

הציונים האחרונים שבה — הם השופכים את האור הנכון על מהותה, צבאנו מתכונ לשנים: — להתמחות מקצועית רצינית בשלוחות השונות של מעשה-המלחמה; ולשמירה על כושרו הכללי הגבוה של כוחנו-הלוחם. בארץ בעלת גיוון גאוגרפי-כאצבנו, לא יתכן שלא להתקנות לגופי-הצבא את היכולת (הטקטית, הארגונית, הפיקודית-מבצעתית) המיוחדת הנחוצה בשביל מלחמה צלחה בכמה וכמה מאזוריה או גבולותיה (ומעבר להם); אך בצבא שמידותיו, לאחר הכל, הם מימדים צנועים — והעיקר, בצבא אשר הצורך בריכוז מאמצה בשעה שיוחלט על כך, הנו צורך ממשי — לא תתכן כל התמחות אשר תוציא גופי-צבא מתחום היכרותם לפעול כראוי בכל אחד מחבלי הספר השונים; (והדברים אמורים לא בחבליים בעלי אופי מסוים אלא גם במצבים אופרטיביים מסורגים מסוימים). על כן מבסס צבא הגנה לישראל את הכשרת גייסותיו וחבר מפקדיו לא על גידולים "מונקולטוריים" מבודדים, כי אם על טיפוח רמות יכולת גבוהות של המעשה הצבאי, בכל אחת מצורות הלחימה המובהקות שצוינו לעיל. זהו טיפוח שיעשה באמצעות אותם גופי-הצבא אשר המסיבות והזמנים קשורים בעת נתונה לחבל נתון — אולם את היכולת שטופחה יהיה צורך להקנות, ברמה ממוצעת יעילה ותכליתית, לכלל הצבא, על גופיו ועל ענפיהם המקצועיים, אשר שילובם המתאים והמכונן —

התמרונים-השנתיים בצה"ל — אין בהם רק משום השלמה לתקופת-האימון השנתית, וסיכומה. יחד עם תפקידה הטבעי והכרחי הזה, החוזר ונשנה מדי שנה — תפקיד חתימת-אימוניה התקינים של כל יחידה ויחידה (ולגבי יחידות המילואים, ביחוד, גם גיבושן כגופים מלוכדים) — משמשת כל פרשת תמרונים כזו גם צעד נוסף בהתפתחותו הצבאית-מקצועית של צבא-הגנה-לישראל, ככלל, וכגוף-לוחם משתכלל ועולה.

בעקבות ההתחלה שב-1950 — שלב התרגיל החד-צדדי — באה העליה אל התרגיל הדו-צדדי, שהוצג ותומרן ב-1951. תכנית התמרונים ל-1952 מסמנת את המגמה — שהנה צורך, אך הנה גם עדות לתוספת-התבגרות שהושגה — לקראת ההסתעפות של מעשה-התמרונים, לפי צורות-הלחימה היסודיות וענפי-הלחמה המיוחדים השונים, הכלולים במלאכת-המלחמה. עצם המגמה הזאת אינה בגדר חידוש מוחלט. אדרבא, היא-גופא מדגימה את תהליך העליה: אל שלבים גבוהים יותר באותה מגמה שכבר סומנה לפני זמן, אך רק עכשיו מגיעה לידי הבשלה. לדוגמה: כבר תמרונים 1950 כללו תרגיל עליה-בחופים. ב-1951 הורחבה גישה זו (אם גם לא-לתמיד פורשו הדברים מראש בפני-עם-ועדה). התמרון בדרום שימש, למעשה, כמבחן למושגיהם של מבצעים תוקפניים של שריון — מזה, ושל מערכת ההגנה בפני אלה — מזה; והתמרון בגליל — ככניסה לסוגיית התאמנות גופי-צבא בהתקפה, השהיה, ההתגוננות בחבל הררי או הררי-למחצה (וכן נוסף גם אשתקד דבר-מה על לקח תרגילי העליה-בחופים — דבר, אשר ודאי עוד ימצא את המשכו). אכן, הפעם מסומנים ומובלטים הדברים יותר — כראות לצבא שאינו קופא על שמרי-ניסיון נותני בשנתים הקודמות, כי אם מבקש שכלול וגיבוש מוגברים בשלוחות השונות של מעשהו הצבאי. בחינה יסודית יותר של סוגיית-השריון (והפעם — בדגש

הגנה-לישראל להעריך את המשימה הגדולה שהוצגה לפנייהם בפרשת-התמרונים הקרובה ולאחריה — וכן ייטיב להתקרב אל ביצועה השלם.

ע ש ו ר ל ג ד ו ד י - ה ר ג ל י ם

כבר פעם ב־18-1917 — אלא שאף נוצר המושג החדש של „רגימנט ארץ-ישראלי“, שהיטוד העברי הפך בו עד מהרה לכוח המכריע, ובעצם — אף לכות הממשי היחיד. התקוות שתלו אז, ערב אל-עלמין, בהקמת הגדודים לא מיהרו להתגשם; רבה היתה האכזבה לנוכח הנטיה להקפיא מחדש את חיל-הרגלים העברי במעמד של מעין חיל-משמר-מתקנים בלבד. ברם, אף בתוך חומה זו נפרצו פרצות בעלות ערך, (למשל, פרשת התאמנותו של הגדוד השני, בשוהות בקירינאיקה); והעיקר: אין לדעת האם בלעדי קיום הגדודים, כמסגרות — אמנם היינו מגי-עים, במאזן המגמות הבלתי-יטוח של 1944, אל הקמת ה„חיל“.

על כן, יום העשור להקמת גדודי-הרגלים ההם — יום-ציון הנו לחיל-הרגלים הישראלי, ואף לצבא-ההגנה כולו. וכן יש בו משום מופת וציווי: — כשם שאת המסגרת שהוקמה אז צריך היה למלא תוכן וממשות ע"י שנות מאמצים ועמל — כן גם עתה, מצוות המסגרות, הגדולות ורבות-הסיכוי פירכמה, אשר לרשותנו כיום, על אותו מעשה עצמו: מאמצים ועמל למלאותן תוכן תראוי לכות מציאות.

מ ו פ ת

בצבא הבריטי והקמת החטיבה-היהודית-הלוחמת, וסבל סבל אישי קשה על שלא ניתן לו לשתף עצמו ישירות בקרבותיה על הסניף — ואשר היה מראשי מעצבי-דמותן של פלוגות-המחץ העצמאיות. אכן, איש ההתמכרות, ההתמדה והנאמנות לדבר עיצובו של כוח עברי לוחם ומגין — ודאי שלא היה ניצב דל־מעשה אף בשנות מלחמתנו־אנו, ועם הקמת צבא ההגנה, לולא אבד לנו כבר לפני ז' שנים.

מידותיו: — פשטות, רצינות, ראייה אל תוך העניין, תוך התגברות על דברים־שבקליפה, התביעה הגדולה אל עצמו, החברות, הדאגה לתוספת כוחות צעירים, אומץ־הלב וההתעוזה — וזאת הנכונות להצניע לכת; הנכונות לקבל אחריות ולשאת בה; היכולת לפעם כוחות־נפש; לראות את הניתן להיעשות אותה שעה, ולעשותו; השלהבת השקטה ונע־דרת־המליצה של שירות העם — תכונותיו אלו הן מקדון רב־ערך לדורות המפקדים והחיילים: מורשת מאליהו גולומב, והנבחרים והמעולים שבדורו.

הוא-הוא גולת-הכותרת גם של תכניות-האימון הנרחבות וגם של מבחן-המעשה הצבאי עצמו. תוך ראייה כזו — ייטיב בודאי כלל המפקדים והגייסות של צבא-

הדרך אל צבא עברי גלוי, מוכר ועצמאי, מפותח ומסורעף כל צורכו — סמל ותנאי לעצמאות ישראל — לא פותחה בקרישר אחיד ורצוף. כאל כל הישג, כן גם אל צבא-ההגנה-לישראל הגענו בדרך נפתלת, של ירידות ועליות לסירוגין, ושל עקלתוני-נתיב. ומשום כך יקרו שבעתים כל צעדי-התקדמות שבררך זו. מקום לא־מבוטל בין צעדים אלה תופסת הקמתם, בז' תמוז תשי"ב, של הגדודים הארץ-ישראליים, אשר במסגרתם לוכדו פלוגות-הרגלים העבריות, שהחלו מתארגנות כבר כשנתיים לפני כן תחת השם של „פלוגות ה„באפס“ הארץ-ישראליות“. אותו שם משונה של הפלוגות — השאל מאת רגימנט בריטי רב־תהלה ממחוז קנט שבדרום־מזרח של אנגליה — הלם אולי את כונת מעניקי־ו לטשטש את אופיו של החיל העברי המתהווה; אך הוא לא יכול היה להיות אלא כסות חולפת בלבד „שלוחה הלגלית“ הזאת של הכוח היהודי הלוחם, שהתארגנה אז במסגרת הצבא הבריטי. עם הקמת הגדודים, לפני י' שנים — נפרצה לראשונה הטבעת המגבילה והמצרה; ולא זו בלבד שהגענו שוב אל ממדי גופי־צבא בטליוניים — הישג שהושג

כל שנה משבע השנים שחלפו מאז נסתלק אליהו גולומב, „מפקדה הבלתי־מוכתר של ההגנה העברית“, מגדילה, כביכול, את המרחק בין ה־מציאות, על שלביה השונים, שבתוכה חי, עלה ופעל לבין תנאיו ודרישותיו של היום. אך משגלוף את הקליפות ונתבונן במבטי־שיר אל החזיון האישי ניוכח כי לא נגרע מערך המופת שבו, אף לגבי הדרות הנוכחיים של מפקדי צבא-ההגנה-לישראל.

בראש וראשונה — בהתמדה וברציפות, בכל שינויי הצורה והמשימה. נזכור: — הוא האיש אשר שיתף עצמו במפעלו של „השומר“, אשר עסק אח"כ בכינון תאי ההגנה-העצמית הראשונים; אשר לבש מדים והיה לחייל בגדוד העברי; אשר במשך שנים אחדות — עם חברים שהלכו אף הם לעולמם, ועם חברים אחרים, יבדלו לחיים — בנה את בנין ארגון־ההגנה; עמד מאחורי מטפחי הנוטרות; אשר במל־חמת־העולם השניה „בער“ ממש לענין הצנחנות והדיריה לאירופה — עשה לטיפול היחידות העבריות